

Будинок з химерами

Підготувала учениця 11-БХ класу

Заболотна Віра

Лешек Дезидерій Владислав Городецький

- о український і польський архітектор, підприємець, меценат, поляк за походженням. Автор будинку з химерами та Собору святого Миколая у Києві. Прозваний «київським Гауді».
- о В Україні спорудив понад 30 будівель.
- о Вулиця в центрі Києва, яку він проектував, на якій стоять споруджені за його кресленнями будинки, де він жив, названо ім'ям Архітектора Городецького.
- о До 150-річчя автора Національний банк України випустив 2 пам'ятні монети: срібну монету номіналом 10 гривень та 5-гривневу монету з нейзильберу. Також у день 150-річчя Городецького логотип пошуковика Google було змінено на тематичний малюнок.

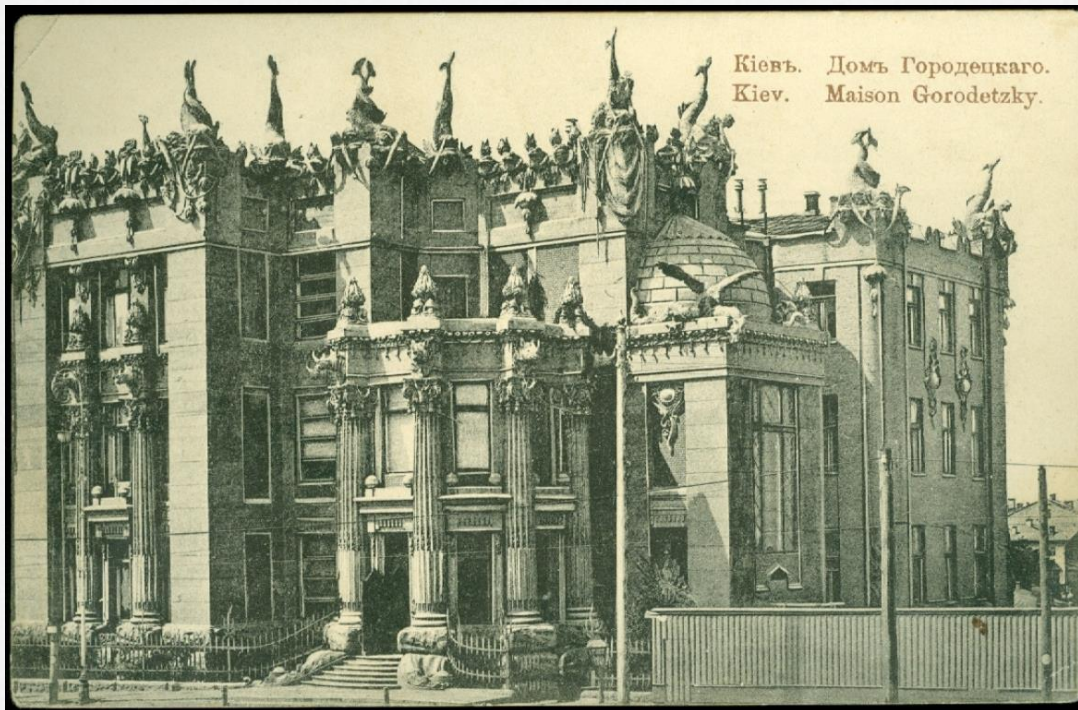
Будінок із химéрами (1901–1902) — цегляна споруда з прикрасами міфологічних та мисливських сюжетів, є головною архітектурною спорудою раннього декоративного стилю модерн міста Києва, столиці України. Свою назву отримала завдяки скульптурним прикрасам, тематика яких — тваринний наземний та підводний світи, атрибути полювання, казкові істоти.

Розташування

Розташована по вулиці *Банковій, 10*. Архітектор — Владислав Городецький, який збудував її у 1901–1903 роках як прибутковий будинок із помешканням для своєї родини. Місце для будови обрав над крутим урвищем на Банковій вулиці. Скульптурні прикраси за власними ескізами виконав скульптор Еліо Саля.

Архітектура

- o Будинок спроектовано у формі куба: з боку вулиці Банкової він має три, а з боку площі Івана Франка — шість поверхів. У вільному плануванні використано принцип функціонального взаємозв'язку ізольованих груп приміщень (парадних, житлових, господарських), що притаманно розкішним помешканням початку ХХ сторіччя.
- o Ліворуч від центрального фасаду тішив око камерний садок з альпійською гіркою та фонтаном.

Зовнішнє оздоблення

- Фасади оздоблені з характерним для модерну використанням різних стилів. «Будинок з химерами» отримав у народі таку назву завдяки скульптурним прикрасам на міфологічну та мисливську тематики на фронтоні. Цікавим є використання високого парапету на даху, що дозволило практично сховати покрівлю — перша будівля «без даху» в українській столиці.

Скульптурне оформлення даху

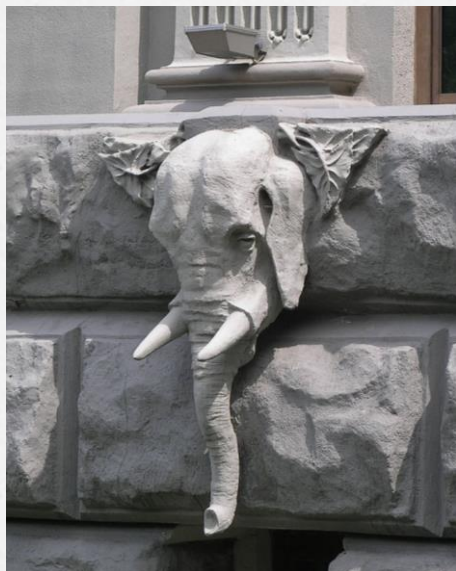

- o Скульптурні прикраси за власними ескізами Владислава Городецького виконано його незмінним компаньйоном, міланським скульптором Еліо Саля. Над скульптурною битвою орла і левиці надряпано автограф майстра: «E. Sala. 1902».

- У стіну будівлі вмуровані бетонні голови слонів, носорогів, антилоп та крокодила.

- o На колонах причаїлися ящірки. За водостоки правлять голови слонів. На даху гігантські жаби, морські чудовиська та nereїди.
- o Замість волосся на голові вони несуть ланцюги, фантастичне листя та квіти. На розі будівлі велетенський пітон.

- Парадні сходи не менш дивовижні, ніж зовнішнє убрання будинку. Еліо Саля прикрасив їх ліпним фризом, рельєфами, в центрі помістив колону із зображенням обвитого рослинами величезного дельфіна. На п'єдесталі кутової огорожі орел роздирає здобич — пораненого лева.

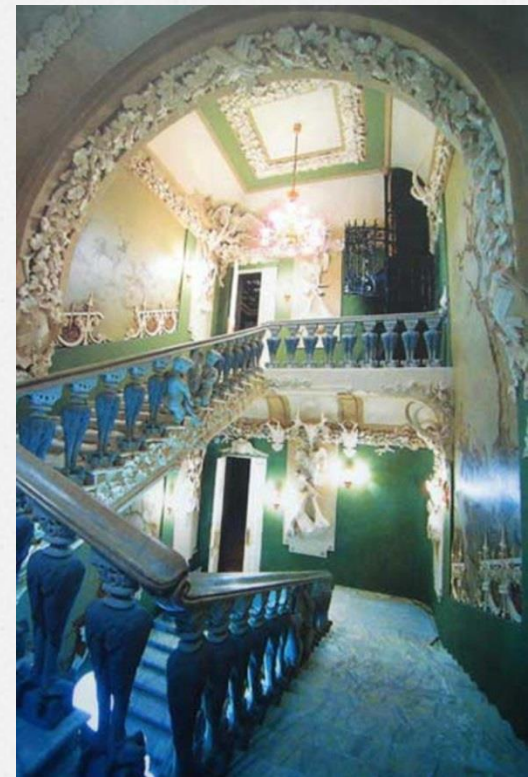

Внутрішнє оздоблення

- Зовнішньому вигляду будинку повністю відповідають його інтер'єри з художніми розписами, мармуром, ліпним декором, дерев'яним різьбленням, інкрустацією. Велику художню цінність становлять каміни відомої німецької фірми Мейсона. Тут і гвинтові сходи, і вітражі на мисливські теми, і багатокутні зали.

- o Вражає ліпнина, яка прикрашає стіни вздовж сходових маршів, що оточені фігурами путті з луками і стрілами, на балясинах — пташині лапи, на стелі — фриз з екзотичних рослин і фруктів, перемежовані скульптурними зображеннями черепів оленя, лося. При вході вас зустрине величезний спрут, ніби зроблений з найдрібніших морських мушель та морських зірочок. А насправді це звичайний, вкритий шаром перламутру гіпс. Стеля прикрашена ліпними ананасами.

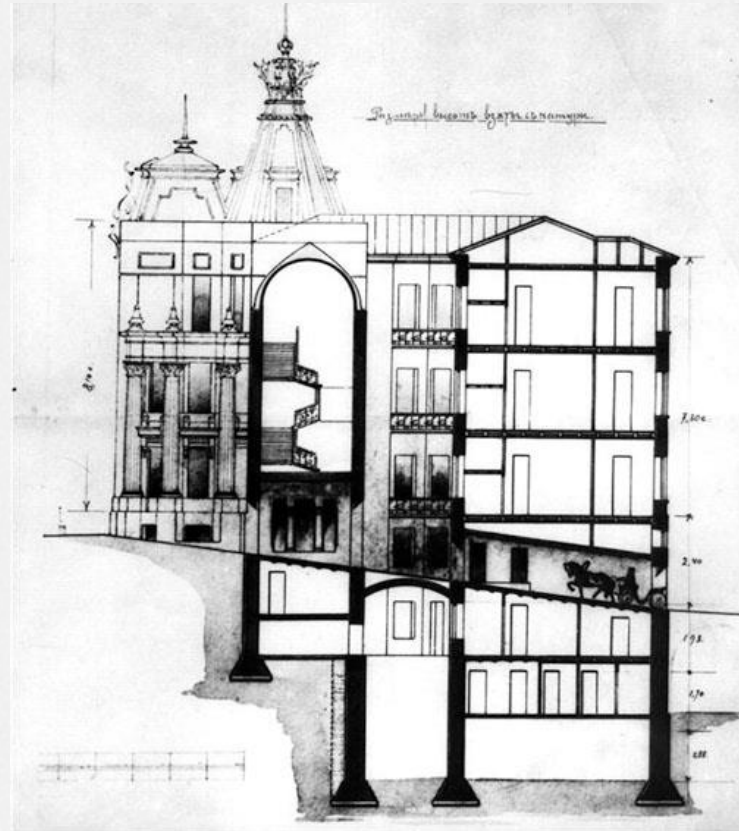
- В центрі холу цікавий світильник-торшер у вигляді двох сповитих водоростями та квітками лотосу величезних риб із хвостами догори. Особливо пишно прикрашені плафони: гірлянди з фруктів і гілук винограду, ананаси, листя, квітки соняшника, морська тематика. У вестибюлі розетка плафона — морська зірка. Пілястри — страусові ніжки, стеля — численні витіюваті «фірмові» химери. Далі вас супроводжуватимуть картини на мисливські сюжети, якими розписані стіни. Між ними розвішані мисливські трофеї самого власника будинку — черепа, роги та безліч опудал.

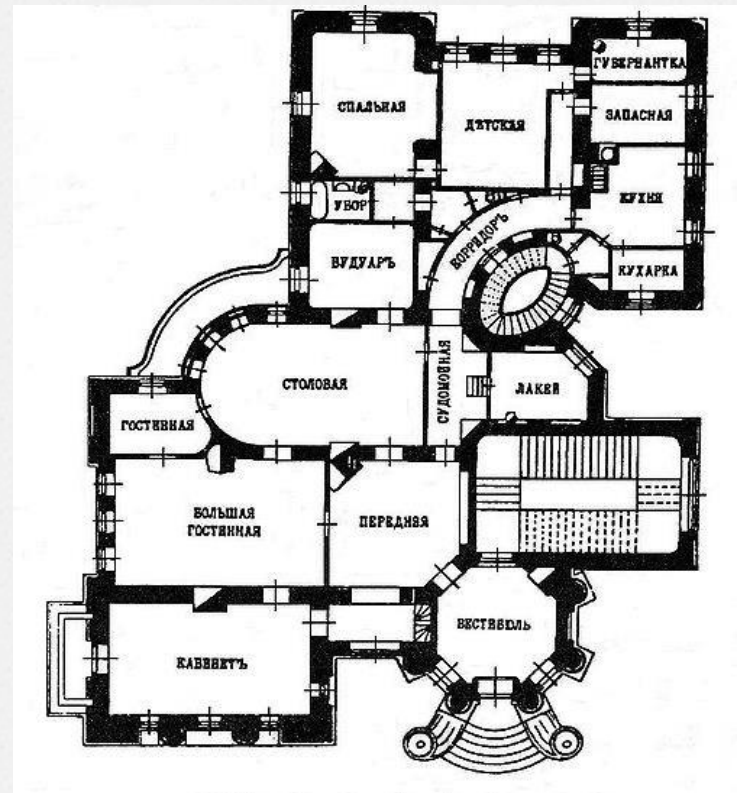
Історія

- Декоративний стиль модерн не є характерним для початку ХХ століття на території України. Але майстер будував його фактично для себе — з 1903 по 1913 роки він жив та працював на Банковій. Владиславу Городецькому вдалося на цьому місці майже за безцінь — 15 640 карбованців, придбати 1 550 м² землі в кредит. Ділянка вважалась непридатною для забудови через надто крутий схил, однак це не засмутило професіонала будівничої справи. Для зміцнення стійкості схилу було вбито майже 50 бетонних набивних паль, розроблених інженером Л. Е. Страусом. Для більшої безпеки зверху паль було покладено бетонні «подушки».
- Матеріалом для зведення був обраний бетон. Задля реклами свого товару Ріхтер, власник одного з перших цементних заводів у Києві, начебто, безкоштовно постачав цемент на будівництво Городецького. Проте відомо, що архітектор сам був співвласником заводу «Фор».

- Будинок було зведено вже в 1901 році. Це коштувало архітектору 65 тис. карбованців. Роботи з внутрішнього та зовнішнього оздоблення затягнулись ще на два роки. У 1903 році всі роботи були закінчені, крім оздоблення парадних сходів. Заселення будинку мешканцями відбулося у 1904 році.
- Сам господар оселився в квартирі № 3, площею 380 м², що виходила в першому рівні на Банківську вулицю, а інші шість квартир здавав в оренду. Під вестибюлем господар обладнав майстерню. Вартість оренди сягала досить значної суми — 3 500 карбованців на рік. Кожній родині надавався персональний винний підвальчик, склад для дров, стайня, сарай для екіпажу, кімнатка для кучера і навіть корівник. Молоко мешканці цього будинку пили від власних корів. Тут, наприклад, знімав квартиру Всеволод Голубович — прем'єр-міністр Української Народної Республіки.

o За часів радянської влади

Після революції 1917 року будівлю було націоналізовано і деякий час дім використовувався як житло, розміщувався штаб військово-трудової дружини. Потім нова влада розмістила тут Ветеринарне управління Київського військового округу. У 1930-ті роки кияни називали цей будинок не інакше як «Морське дно», стверджуючи, що будинок належав відставному адміралові.

Сучасність

За часів незалежності будівля спочатку належала Міністерству охорони здоров'я України. Пізніше «Будинок з химерами» мав статус музейно-культурного центру. На його базі як філію Національного музею було створено центр «Шедеври мистецтва України».

У 1998 році було розроблено проект реконструкції «Будинку з химерами».

Відновлення інтер'єрів здійснювали за старими кресленнями, що збереглися. Після капітального ремонту, вартістю 166 млн грн. замість кошторисних 104,063 млн грн., який тривав до 2004 року, три поверхи (третій, четвертий та п'ятий) переобладнали під приміщення для проведення заходів за участю Президента України.

Твори мистецтва

- У залах резиденції можна побачити твори відомих художників. Наприклад, картина XVI століття — робота голландського майстра «Мадонна з немовлям». Є чотири величезні портрети князів Вишневецьких. Чимала колекція гравюр XVI століття.

Легенди

- Найпоширенішою серед них є легенда, за якою донька архітектора Владислава Городецького, який є автором цього витвору, втопилася у Дніпрі (за іншою версією — у Середземному морі) чи то через нещасне кохання, чи з якихось інших причин. Зрештою, схиблений від горя батько побудував на честь доньки будинок, убранство якого символізувало б підводне царство. Біографи Городецького встановили, що донька Олена (після заміжжя Яценко) під час будівництва була жива й здорова. Вона взагалі пережила батька на кілька десятиріч, переїхавши із власною родиною спочатку до Польщі, а потім, після закінчення війни, до Швейцарії. А люди просто пов'язали з новим будинком давню історію про загиблу в морі доньку попереднього власника маєтку — Федора Мьорінга.
- Також існує думка, що перед тим як покинути будинок, Городецький наклав на нього прокляття. Нібито всі мешканці особняка будуть нещасливі, і лише нащадки Городецького зможуть безперешкодно уживатися з химерами. Прихильники цієї версії вказують на те, що контори, які володіли тут приміщеннями або орендували їх, банкрутували — їх фонди таємничо зникали, організації розформовувалися. Можливо, тому українцям так не щастить з президентами.

Дякую за увагу!

